

Sygn. akt: IV RC 502/21

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2022r.

Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia SR Katarzyna Rybczyńska

Protokolant: Dorota Krupińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2022r. w R.

sprawy z **powództwa A. K.**

przeciwko T. K.

o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego

Oddała powództwo.

Sygn. akt IV RC 502/21

UZASADNIENIE

Powód domagał się uchylenia obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej wynikającego z wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z 16 maja 2013 roku sygn. akt II RC 1127/12, poczynając od 1 września 2018 roku.

W uzasadnieniu wskazał, że dotychczasowe alimenty zostały zasądzone wyrokiem rozwodowym. Powód utrzymuje się ze świadczenia emerytalnego w wysokości 3300 zł. Choruje na cukrzycę, ma wysoki cholesterol oraz problemy z prostatą. Pozostaje na diecie, a jego miesięczne wydatki na wyżywienie wynoszą 1000 zł. Pozwana jest w wieku emerytalnym, po rozwodzie pracowała za granicą, gdzie wypracowała sobie emeryturę. Nie znajduje się w stanie niedostatku.

Powód podał ponadto, że zgodnie z art. 60 § 1 krio jego obowiązek alimentacyjny wobec pozwanej wygaś z upływem 5 lat od prawomocności wyroku rozwodowego (k. 3-6)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Uzasadniając swoje stanowisko przyznała, że uzyskała uprawnienia emerytalne, z tytułu urodzenia i wychowania potomstwa. Zaprzeczyła twierdzeniom powoda, że posiada uprawnienia do emerytury zagranicznej. Podkreśliła, że nadal pozostaje w niedostatku. Otrzymywane świadczenie emerytalne wynosi 1066 zł. Zakwestionowała wysokość kosztów ponoszonych przez powoda. (k.47-52)

W replice do odpowiedzi na pozew powód na wypadek nie uwzględnienia powództwa o uchylenie alimentów wystąpił z roszczeniem ewentualnym o obniżenie obowiązku alimentacyjnego oraz podtrzymał swoje wcześniejsze stanowisko podkreślając, że w jego ocenie pozwana nie znajduje się w niedostatku. (k. 94)

Sąd ustalił:

Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z 16 maja 2013 roku sygn. akt II RC 1127/12, z winy obu stron. Powyższym wyrokiem zasądzono alimenty od powoda na rzecz pozwanej w kwocie po 700 zł miesięcznie.

Dowód: akta SO Gliwice sygn. akt II RC 1127/12

W dacie zasądzenia tych alimentów powód miał 61 lat i pobierał emeryturę w kwocie 3200 zł miesięcznie. Do końca 2012 roku pracował w firmie (...) jako stróż, gdzie zarabiał średnio 700 zł miesięcznie. Poza alimentami przekazywanymi na rzecz powódki był zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz córki J. w kwocie po 700 zł miesięcznie oraz na rzecz pełnoletniej córki K. w kwocie po 200 zł miesięcznie.

Powód chorował wówczas na cukrzycę i nadciśnienie, wydając na lekarstwa kwotę ok. 100 zł miesięcznie. Spłacał kredyt zaciągnięty na zakup mieszkania, którego ostatnia rata przypadała na dzień 14 sierpnia 2013 roku oraz zadłużenie na karcie kredytowej w wysokości 1147 zł.

Powód zajmował jeden pokój na parterze domu, stanowiącego własność stron.

Pozwana wówczas miała 55 lat, z zawodu była krawcową. W czasie postępowania rozwodowego była osobą bezrobotną. Latem 2011 roku wyjechała do Niemiec, gdzie opiekowała się starszymi ludźmi. Miała problemy zdrowotne związane z przebytą operacją ginekologiczną, chorowała także na serce oraz nadciśnienie. Korzystała z pomocy finansowej małoletniej córki J., która otrzymywała odszkodowanie tytułem szkód poniesionych w wypadku samochodowym.

Koszty swojego utrzymania pozwana w czasie rozvodu określiła na kwotę 1000 zł miesięcznie, a składały się na nie zakup wyżywienia, odzieży, środków czystości, lekarstw, korzystania z komunikacji miejskiej, a także kosztów związanych z użytkowaniem i utrzymaniem mieszkania. Pod opieką pozwanej pozostawała małoletnia córka J., której miesięczne koszty określono na kwotę 1000 zł miesięcznie.

Dowód: akta SO Gliwice sygn. akt II 1127/12

Przed Sądem Rejonowym w Rybniku toczyło się pod sygn. akt IV RC 650/14 postępowanie z powództwa T. K. o podwyższenie alimentów. Powództwo zostało oddalone wyrokiem z 27 listopada 2014 roku z uwagi na fakt, że nie nastąpiła pomiędzy stronami znacząca zmiana stosunków.

W dacie postępowania o podwyższenie alimentów strony mieszkały razem, w należącym do nich domu. Powódka niezmiennie zajmowała piętro nieruchomości, z kolei pozwany mieszkał na parterze. Córki stron nie mieszkały już wspólnie z rodzicami. Wydatki związane z utrzymaniem domu przypadające wyłącznie na powoda kształtowały się na poziomie około 220 zł (w tym: energia elektryczna 231 zł co dwa miesiące, podatek od nieruchomości 202 zł kwartalnie, podatek rolny 91,97 zł rocznie, woda 50 zł co dwa miesiące.) Pozwana z kolei sporadycznie regulowała opłaty za wywóz śmieci 27 zł lub opłatę za przegląd kominiarski 25 zł, a także okazjonalnie koszty energii elektrycznej, co stanowiło wydatek około 100 zł miesięcznie. Poza bieżącymi wydatkami za nieruchomość, strony corocznie kupowały opał, zarówno węgiel jaki i flot. W 2013 roku pozwana dokonała tego zakupu, wydając na to m.in. pieniądze, które powód otrzymał z ZUS-u (6000 zł).

Pozwana miała wówczas 56 lat. Utrzymywała się z otrzymywanych alimentów w kwocie 700 zł miesięcznie. Nie była zarejestrowana jako bezrobotna. Poszukiwała pracy, pytając o zatrudnienie w sklepach, gdzie szyją firany. Leczyła się prywatnie u kardiologa i endokrynologa, korzystała także z okularów. Nie posiadała orzeczenia o niepełnosprawności. Miesięczny koszt utrzymania pozwanej wynosił wówczas około 1400 zł (w tym wyżywienie 500 zł, środki czystości 100 zł, odzież 150 zł, fryzjer 50 zł, komunikacja 50 zł, książki, prasa 50 zł, leki 200 zł, ubezpieczenie zdrowotne 46 zł, abonament RTV i telefon 115 zł, energia elektryczna 100 zł oraz wizyty lekarskie około 100 zł jednorazowo).

Powód w czasie postępowania o podwyższenie alimentów miał 63 lata, pozostawał na świadczeniach emerytalnych, których wysokość wynosiła około 3450 zł netto miesięcznie. Otrzymywał także ekwiwalent pieniężny za węgiel około

1752,24 zł rocznie. Ze względu na stan zdrowia zmuszony był zaprzestać dodatkowego zatrudnienia. Emerytura pozwanego obciążona była świadczeniami alimentacyjnymi w łącznej kwocie 1600 zł miesięcznie. (w tym łącznie 900 zł na rzecz córek stron i 700 zł na rzecz pozwanej). Po potrąceniu świadczeń alimentacyjnych do dyspozycji powoda pozostawała kwota 1844,21 zł miesięcznie. Powód leczył się na cukrzycę, nadciśnienie i prostatę. Wspólnie z pozwaną był współwłaścicielem samochodu osobowego, będącego w posiadaniu pozwanej, opłacał ubezpieczenie samochodu. Zakończył spłatę kredytu wziętego na remont mieszkania. Zaciągnął jednak nowe zobowiązanie na kwotę około 26.000 zł, które przeznaczył na pokrycie bieżących wydatków.

Miesięczne wydatki powoda kształtowały się na poziomie około 3350 zł (w tym 1600 zł dotychczasowe alimenty na rzecz córek i pozwanej, 750 zł spłata kredytu, 220 zł opłaty mieszkaniowe, 69 zł telewizja satelitarna, 32,42 zł ubezpieczenie OC samochodu (389 zł rocznie), 3,20 zł ubezpieczenie OC skutera (38 zł rocznie), 50 zł telefon, 150 zł leki, 400 zł wyżywienie, 40 zł środki czystości, 50 zł paliwo).

Dowód: akta sygn. akt IV RC 650/14 zwłaszcza wyrok k. 181, uzasadnienie k. 186-189.

Powód ma obecnie 71 lat, niezmiennie utrzymuje się z emerytury. Świadczenie powoda po potrąceniu alimentów na rzecz pozwanej w kwocie 700 zł oraz na rzecz córki w kwocie 100 zł wynosi 3346,53 zł. Poza emeryturą powód nie ma innych dochodów.

Powód wskazuje, że niezmiennie mieszka w na parterze domu stanowiącego współwłasność stron. Jednakże z relacji pozwanej wynika, że powód nie przebywa w przedmiotowej nieruchomości. Pozwana wyciąga takie wnioski z uwagi na wysokość rachunków za wodę, które wynoszą 56 zł rocznie oraz z uwagi na zerowe zużycie prądu.

Miesięczne koszty utrzymania powoda przedstawiają się następująco: wyżywienie 1000 zł, leki 175 zł (350 zł co drugi miesiąc), odzież i obuwie 200 zł, telewizja 94,50 zł, telefon 150 zł, prąd 28,22 (56,43 zł co drugi miesiąc) oraz ogrzewanie 200 zł (2400 zł rocznie). Łącznie 1847,72 zł.

Powód nadal leczy się na prostatę oraz cukrzycę. Leczy się także na nadciśnienie. Uczęszcza raz w miesiącu na wizyty do lekarza. Korzysta również z wizyt w poradni stomatologicznej. W poprzednim roku zakupił nowe protezy zębowe, których koszt wyniósł 360 zł.

Powód poza powyższymi wydatkami w poprzednim roku poniósł również koszty otuliny na dach w kwocie 700 zł oraz zakupił rower za kwotę 1300 zł.

Pozwana ma obecnie 63 lata. W 2018 roku uzyskała prawo do emerytury, która obecnie wynosi 1140 zł. Na wysokość świadczenia emerytalnego pozwanej składa się zasiłek matczyny za urodzenie sześciorga dzieci. Poza emeryturą nie osiąga żadnych dochodów.

Pozwana mieszka ze znajomym, który udostępnił jej jeden pokój. Dopłaca do czynszu miesięcznie kwotę 450 zł, a ponadto sprzęta i robi zakupy. Ze wspólnego domu stron wyprowadziła się 8 lat temu z uwagi na złośliwość powoda w postaci ograniczania dostępu do wody i prądu. Powód wielokrotnie wzywał policję, prowadzona była procedura Niebieskiej Karty.

Pozostałe miesięczne koszty utrzymania pozwanej przedstawiają się następująco: wyżywienie 700 zł, środki czystości i kosmetyki 100 zł, odzież i obuwie 100 zł. Nadto pozwana opłaca podatek od nieruchomości stanowiącej własność stron, w roku 2021 roku z tego tytułu wpłaciła na konto Urzędu Gminy w L. kwotę 434 zł.

Pozwana leczy się w poradni laryngologicznej od 15 lat. Niezmiennie od 30 lat uczęszcza również na wizyty u gastrologa w związku z chorobą wrzodową wywołaną śmiercią syna. Leczy się również na nadciśnienie. Stałe miesięczne wydatki na leki pozwanej wynoszą ok. 250 – 300 zł. Dwa lata temu wymieniła okulary, a wymiana ta stanowiła wydatek rzędu 1400 zł.

Mając na uwadze całokształt ponoszonych przez pozwaną wydatków wskazać należy, że miesięczne koszty utrzymania pozwanej kształtują się na poziomie ok. 1700 zł.

Pozwana zaciągnęła ok. 4 lata temu kredyt odnawialny w kwocie 2000 zł, który przeznacza na życie.

Pozwana nie posiada majątku ani oszczędności. Nie korzysta z pomocy finansowej dzieci.

Dowód: pismo ZUS k. 16,26,70, rachunki k. 19-21,62, 71-75, decyzja Wójta k. 22-24, nakaz płatniczy k. 25, zaświadczenie k. 53, zaświadczenie o stanie zdrowia i dokumentacja lekarska k. 54-58,60,63-68 zestawienie operacji k. 59, oświadczenie k. 69, zeznania stron, Pit-40

Stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wyżej powołane dowody, w postaci dokumentów i zeznań stron. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał za logiczny, spójny, wzajemnie się uzupełniający i wystarczający do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył:

Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód z winy obu stron, a zatem obowiązek alimentacyjny między nimi kształtuje zasada wyrażona w art. 60 § 1 k.r.o.

Zgodnie z treścią art. 60. § 1 k.r.o. małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.

W orzecnictwie przyjęto pogląd, zgodnie z którym pojęcie niedostatku z art. 60 § 1 k.r.o. oznacza tak brak jakichkolwiek środków utrzymania, jak i sytuację, kiedy uzyskane środki nie wystarczają na pełne zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb (uchwała Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, LEX nr 3342; wyrok Sądu Najwyższego z 5 lipca 2000 r., I CKN 226/00, LEX nr 51343). W orzeczeniu z dnia 19 maja 1975 r., III CRN 55/75 (OSN 1976, poz. 133) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że stan niedostatku zachodzi już wtedy, gdy uprawniony nie ma możliwości zarobkowych i majątkowych pozwalających na pełne zaspokojenie jego usprawiedliwionych potrzeb, a jeżeli uprawniony jest chory, to do potrzeb tych należą też wydatki na lekarstwa.

Artykuł 60 § 1 k.r.o. reguluje istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego między byłymi małżonkami po orzeczeniu rozwodu, w sytuacji gdy oboje małżonkowie zostali uznani za winnych rozkładu pożycia małżeńskiego (por. uzasadnienie wyroku SN z 3.09.1998 r., I CKN 908/97, LEX nr 34577). Jak podkreślił SN w uzasadnieniu wyroku z 11.02.1997 r., II CKN 73/96, LEX nr 512977, art. 60 § 1 k.r.o.: „przy winie podzielonej małżonków uzależnia żądanie od popadnięcia przez dochodzącego alimentów w niedostatek”.

Zakres świadczeń alimentacyjnych, który ustawodawca określił w art. 135 § 1 k.r.o., jest bowiem uzależniony z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, z drugiej zaś od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Ponieważ potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego mogą zmieniać się w czasie, w konsekwencji takim zmianom ulega również zakres obowiązku alimentacyjnego. Dlatego też w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony, jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego - zgodnie z art. 138 k.r.o. - a takowa zmiana stosunków może prowadzić do podwyższenia, obniżenia bądź uchylenia obowiązku alimentacyjnego. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem chodzi tu o zmianę istotną bądź to w obszarze usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego bądź też możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego, czy też na obu tych płaszczyznach (tak uchwała SN z dnia 16.12.1987r. III CZP 91/86).

W niniejszej sprawie nie zachodzi przesłanka określona w art. 138 k.r.o., albowiem od czasu wydania ostatniego orzeczenia ustalającego obowiązek alimentacyjny powoda wobec pozwanej nie nastąpiła istotna zmiana zarówno w sytuacji majątkowej powoda jak i pozwanej oraz ich usprawiedliwionych potrzebach stanowiąca podstawę do

uchylenia aktualnego obowiązku alimentacyjnego. Dostrzeżono, iż sytuacja pozwanej zmieniła się z uwagi na uzyskanie świadczenia emerytalne, niemniej jednak emerytura powoda również wzrosła, zatem modyfikacja stosunków powstała zarówno po stronie powoda jak i pozwanej.

Pozwana obecnie otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 1.140 zł. Prawa emerytalne uzyskała w 2018 roku. Wcześniej nie pracowała, urodziła i wychowała sześcioro dzieci.

Koszty utrzymania pozwanej kształtują się na poziomie ok. 1700 zł. Zatem kwota otrzymywanego świadczenia emerytalnego nie pozwala na zaspokojenie wszystkim usprawiedliwionych potrzeb pozwanej, co generuje powstanie po jej stronie stanu niedostatku. Pozwana z uwagi na stan zdrowia oraz wiek nie ma możliwości podjęcia dodatkowego zatrudnienia. Zaciągnęła kredyt odnawialny by mieć środki na życie.

Sytuacja majątkowa powoda jest na dużo wyższym poziomie niż pozwanej. Powód po uregulowaniu alimentów na rzecz pozwanej oraz córki J. ma do dyspozycji kwotę ok. 3340 zł. Natomiast miesięczne koszty utrzymania powoda to kwota rzędu 1850 zł. Po odliczeniu kosztów utrzymania oraz alimentów powodowi do dyspozycji pozostaje kwota ok 1.490 zł. Zatem kwota dotychczasowych alimentów mieści się w możliwościach zarobkowych powoda.

Podkreślenia ponadto wymaga, że chybiony jest argument powoda, że jego obowiązek alimentacyjny wygasł z upływem pięciu lat od orzeczenia rozvodu albowiem, zgodnie z treścią art 60 § 3 krio termin ten dotyczy jedynie sytuacji ustalenia alimentów od małżonka niewinnego na rzecz małżonka niewinnego - tak Sąd Najwyższy w uchwale z 16 grudnia 1987r. w sprawie III CZP 91/86 – uzasadnienie tezy XIV.

Mając na uwadze powyższe sąd na mocy art. 60 § 1 krio w zw. z art. 138 krio oddalił powództwo o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego.